

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken, September 16-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Orosz Birodalom.

A' Császár még nem ment volt Fran-
tzia országból vissza *Petersburgba*, mikor
azt írták az újság levelek, hogy a' Syno-
dus, Státustanáts és Senátus ezen nevezet-
et adták volna ő Cs. Felségének: *Meg-
áldott*. Most pedig azt olvassuk a' *Pe-
tersburgban* Augustus 18-dikán költ leve-
lekben, hogy ő Felsége nem fogadta el
ezen nevezetet, mint az itt következő vég-
zés bizonyította —

„*Ukase*, melyet ő Felsége a' *Szent
Synodus*hoz, a' Státustanátsához, és az Igaz-
gató Senátushoz küldött. —

„A' Szent Synodusnak, Státustanáts-
nak, és Igazgató Senátusnak hozzám inté-
zett kérelme, azért, hogy számomra a' Csá-
szári lakóvárosban egy emlékeztető oszlop
állíttassék fel, és hogy én ezen nevet
Megáldatott, fogadjam el, nekem leg-
nagyobb meglepésemre szolgál, midőn
én rész szerént az Istennek rajtunk lévő
áldását, rész szerént az Orosz birodalom'
fő Tanáts székeinek, melyek nekem leg-
hízelkedőbb nevet adnak, gondolkodását
megesmérem. Minden iparkodásaimnak
célja az, hogy buzgó könyörgéseim által
az Isten' áldását magamnak és az én né-
pemnek megnyerjem, és hogy általyában
az én szeretett hűséges alattvalóimtal és az
egész emberi nemzettől áldattassam. Ez
az én leg buzgóbb kívánságom, 's leg főbb

boldogságom. Hanem mind a' mellett az
iparkodás mellett is, hogy ezt elérhessem,
mint ember arra a' vakmerő bátorságra
tsakugyan nem mehetek, hogy ezt a' kü-
lömböztető nevet felvegyem, és úgy véle-
kedjek, hogy ez a' szerentsét már meg-
érdemlettem legyen. Annnyival kevesebbé
tartom azt az én princípiumaimmal meg-
egyeztethetőnek lenni, hogy én a' ma-
gam hűséges alattvalóimat mindenkor és
minden alkalmatossággal a' mérséklettség-
re és lelki alázatosságra intetem, 's ehez-
képpent nem akarok önnön magam olly
példát adni, a' meily ezen gondolkodással
ellenkeznek. Midőn tehát én ezennel a' ma-
gam leg tökéletesebb háládatosságomat ki-
jelentem, kérem a' birodalom' fő Tanáts-
székeit, hogy mind ezeket hagygyák en-
nyibe. Vajha a' ti szíveitekben emelte-
tődhetne olly emlékeztető oszlop számom-
ra, a' millyen az enyimben a' ti számotok-
ra már fennáll. Adja Isten, hogy úgy
áldjon engem' az én népem a' maga szíve-
ben, mint én áldom őtet az enyimben.
Adja Isten, hogy legyen szerentsés az Orosz
birodalom; 'stöltse ki arra és én reám az
Isten a' maga áldásait. —

„*Sándor.*

Német Ország.

Frankofurtumban olyan reménség
volt, hogy a' vásár, mely ott Sept. 8-d-
kán szokott kezdődni, most igen nevezet-
esen

tes fog lenni. Az árások és vásárosok szokatlan sokasággal érkeztek oda a *Helvétziai* és *Angliai* mindenféle fábrikai szerzeményekkel.

A *Bergi* nagy Hertzegségben megparantsoltattott, hogy a Frantzia csegegírások (vagy mindenféle árásoktól kitétetődő czim írások) hányáttassanak-le, és tétessenek német ilyen írások helyekbe. A parantsolatnak fundaméntomául ezek hozatnak elő, hogy a nép ott nem érti a Frantzia írást; hogy ezek a népet az előbbeni elnyomattatásnak állapotjára emlékeztetik, és hogy, ha a Frantziák ezen írásokat meg akarják érteni, másoktól megtudakozhatják 's megtanulhatják éppen úgy, mint a Németek tselekesznek, ha Frantzia országba mennek.

Frantzia Ország.

A gabonának Frantzia országból való kihordattatása miatt *Boulogne* városában is nagy lárma történt. A nép egy gabonakupetznek házára réá menvén, azt ügyszelylel rontotta, hogy csak a kőfalái állottak-fenn. A ház tulajdonosát is kereste a nép, de ez már a katonaság' óltalmazása alá adta vala magát, melyből a lett, hogy a katonáktól elakarván az embert venni a sokaság, tehát a nép és katonaság között is veszekedés támadott. A kommandirozó tiszti két versben cibáltattott-le a földre. — A Monitörben ilyen tudósítás jött-ki ezen dologrol, *Boulogne*'ből Augustus' 20-dik napján: —

„A gabonának rendfeletti nagy hősege, 's annak nállunk még a múlt esztendőkről meg maradt sokasága, és az ezen esztendőbeli igen hőseges aratás, Frantzia országban mindenütt közönségesse tettek vala annak óhajtását, hogy a gabonának szárazon vizen való kivitethetése, bólt megszorítatásokkal megengedtessek. Ezt kívánja a közönséges és magános haszon, ezt kívánja a mezei munkának és kereskedésnek virágzása. Ezt a kivitelt egy Királyi Rendelet a múlt Jul. 26-dikán,

minden lehető előre való vígyázásnak megparantsolásával, megengedte vala. A mi városunkban azonközben ez az engedelem néminémű ellenkezésre talált, de a melyet csak annak tulajdoníthatunk, hogy a dolgoknak mostani állapotja még nem esmeretes, és hogy az embereknek az a kedvetlen resultatum jutott eszekbe, melyet azon Országlovszék alatt, a mely a mostanival semmi részben meg nem egygyez, hasonlóképpen valamelly kivitelt illető engedelem okozott volt. A polgári tisztviselői kar a mostani alkalmatossággal igen gyengén, a katonaság ellenben úgy viselte magát, mint illik az igazi katonasághoz. *Berry* ő K. Hertzegsége a városunkba megérkezvén a dolgot megvizsgáltatta, 's hasznosnak lenni találta azt, hogy a Prefektust hivatatabol leteresse, azért, hogy ezen példa-adás által hathatósan kinyilatkoztassa, mi némű tisztelettel tartozzanak az előljárók a törvényekhez, 's minémű eltökéllettséget kötelezetnek mutatni azoknak létölttetésekben. Ezen szempillantattól fogva semmi nyoma nem látzott annak, hogy valaki magát az említett rendelkezésnek ellene szegezni megpróbálta volna.“

Mikor a Király abból a nagy bálból, melyet Páris városa néki Aug. 29-dikén éjjel a Tanátszáznál adott, eljött, egyéb bútszódó szavai között ezeket is mondotta: — „Ilyen szép, 's kiváltképpen a' szívemet így megillető mulatságban még soha nem voltam. Ezen napot életemnek leg szerentséssébb napjai közé számlálom.“ — Mikor az ő Felsege fogadtatására az első szálában felállított thronus' felibe helyeztetve lévő *IV-dik Henrich*' képét meglátta, ilyen szokra fakadott ő Felsege: — „Felettsébb szerentsésnek tartanám magamat, ha a felől meggyőzhetném alattvalóimat, hogy én ezen jó Királynak, kinek képe előttünk áll, országlását, a magam országlásának sinormértékévé választottam légyen. A körülöttem álló Princzek az én

szerevéseimben vizsgálóim voltak; ma ezek teszik az én boldogságomat. Ők már megmútatták nekem azt, hogy a' ti boldogíttatásokra minden intézeteimben megégyeznek: tehát megnyúgvással béhunyhatom, majd mikor az ideje eljön, szemeimet, minthogy bizonyos vagyók albaa, hogy Frantzia országra nézve minden tekintetben az én gondolkodásaim elevenítik őket."

A' Királyhoz még most is szüntelen érkezek a' liegementektől a' köszöntő irások, mellyek által ezek magokat az ő Fellegéhez való hűségre és engedelmességre kötelezik.

A' nyomtatásbéli szabadságot illető törvényprojektumnak tizkelyeit a' Király, minekutánna azok a' 'Követek' kamarájában Aug. 11-dikén helybelhagyattak volna, Aug. 16-dikán *Minister Montesquieu* által a' 'Pairek' kamarájába is elküldötte, a' hol még Aug. 23, 27, és 30 dik, és September 1-ső napján is folytak az azok felett való vetélkedések. Azok között, a' kik nem hagyták helybe ezen törvény projektumnak megerősítetését, *Boissy d'Anglas, Valence, Larjuinais, és Ney's Macdonald* Marschallok az esmeretesebb Pairek. Az egész vetélkedés alatt azonközben Hertzeg *Brancois* mütatta magát a' nyomtatásbéli szabadság' legbuzgóbb pártfogójának, a' kibe a' Király egész bizodalmat helyhezetti. Végezetre Sept. 2-dikán tsakugyan megerősítetett az egész projektom néminémű változásokkal. Már most még egyszer a' 'Követek' kamarája eleibe vitettetik ez a' projektom, azért, minthogy tsak változásokkal hagyta azt helybe a' 'Pairek' Kamarája. —

Minthogy a' 'Pairek' kamarájának tanácskozásai titkon esnek, az az, hogy oda senmi halgatóknak nem szabad bémenni, azt kérddhetné valaki, hogy hát miképpen tudhat meg még is mindent a' közönség, a' mi abban foly? — a' mellyre azt felelik az újságírók, hogy többire minden va-

lamit érő beszédek kijönnek nyomtatásban, 's ezekből az olyan tárgyakat is ki lehet tanulni, a' mik ki nem nyomtatataknak.

A' Frantzia partok mellett *Rouen* és *Cherbourg* között Aug. 24-dik napján 4 szállító hajók, a' mellyeken meggyógyult Orosz katonák ezettek haza felé, a' nagy szelvész miatt elmerültek. Tsak 75-töt foghattak - ki közzülék a' parton lakó hajósok.

Spanyol Ország.

Írják, hogy a' *Spanyol Udvar* a' *Portugalliai Ország*lőszékhez is oda izent, hogy némelly *Lisbonában* lévő Spanyolokat adjon ki, pedig ezek a' Spanyolok már több 10 esztendőjénél, hogy, mint kereskedők, *Lisbonában* megtelepedtek. A' *Portugalliai Udvar* nem teljesítette ugyan a' *Spanyol Udvar*' kívánságát, de a' ki kéretett Spanyoloknak tsakugyan megparantsolta titkon, hogy távozzanak - el *Lisbonából*.

A' *Bojornői* tudósítások szerint Augustus' 26-dikán éjjel elégették a' Spanyolok azt az *Iun* mellett a' *Bidassao* vizén lévő hidat, melly a' Frantzia és Spanyol országok között való közös határszéleknek éppen a' pontjok. Erre az itt lévő Spanyol seregeknek már régen megérkezett a' parantsolatjuk az ő Országlőszékjuktől: de az Anglusok ezt mind addig meg nem engedték nékiek, míg a' nevezett víznek mind két partjain jelen voltak; — által jövén pedig a' viz' bal partjáról annak job partjára, alig lesték - el őket onnét a' Spanyol seregek, 's a' hidat azonnal meggyújtván elégették, és így itt a' Frantzia országgal való közösülést egészszen felbeszaktották.

Olasz Ország.

A' *Ludovika* Császárné neve' napját fényes pompával inneplették *Pármában*. Augustus' 24-dikén igen nagy szabad bál volt; 25-dikén pedig *Te Deum laudamus* énekeltetett, 's a' város megvilágosított.

Azoknak a' Pármai familiáknak, kiknek az ő szegénységekre nézve megengedettetett vala, hogy a' Császári *Di-Parma* és *Del Giardino* nevű kastélyokban lakhassanak, tudokra adatott, hogy már most költözzenek ki azokból. De tsakugyan klastromok rendeltettek nekik lakhelyül.

Rómában minden innepnapok arra a' lábra állítottak vissza, mellyen a' Francia elfoglalatas előtt állottak.

Egy más végzés által átallyában eltöröltie az országglószék a' Római úttáznak lámpások által való megvilágosztatásokat. De megengedte e' helyett mindeneknek, hogy a' Szenteknek, az ő házaik előtt nagy számmal találató képeiket, önnön magok, lámpások által megvilágosíthassák, a' melynek néminémű tekintetben kettős haszna lehet; egy az, hogy az útták tsakugyan kapni fognak valami kevés világosságot, másik, hogy a' Státusnak magának nem fog ez a' világosítás módja semmibe kerülni.

Továbbá minden titkos fegyvereknek hordozása megtiltatott: de mind eltöröltettek egyszersmind a' szent menedék helyek (Asylumok) is. Ezekben semmi oda szaladó bűnöst nem szabad többé az Ítélszékeknek hatalomok ellen oltalomalá venni.

A' *Bonaparte Lucian*' felesége és leánya is vissza indultak Angliából Rómába az Attyokhoz, a' hol ő már most állandó lakást választott magának.

A' közönséges Ujság levelek szerint még a' Rómából Aug. 25 dikén indult levelek is hitelesen erősítették, hogy ő Szentsége meg fog jelenni a' *Bétsi* Congressuson.

B é t s.

Mostanság ismét ezek az idegen Követek érkeztek ide a' békességes Congressusra: — A' *Mecklenburg-Schwerini* Országoló Hertzeg Státusministere Bátor *Plessen* — *Braunschweig-Lüneburgi* Választó Fejedelmi Státusminister Gróf *Münster* — Orosz Császári Titkos Tanácsos és külső

dolgokra ügyelő Minister Gróf *Nösselrode* — Nagy Britanniái Első Státustitoknok és külső dolgokra ügyelő Minister Lord *Castlereagh* — *Badeni* Nagy Hertzegi Camerarius Bátor *Collenbergi Ried* — *Hessen-Darmstadti* Nagy Hertzegi Titkos Tanácsos Bátor *Altorfi Türkheim* — *Hollandiai* Minister Bátor *Gagern* — és Hertzeg *Dolgorucky*.

Lombardiából is megérkeztek ide e' hónap' 11, 13, és 14-dik napjain a' Követek, t. i: *Páviából* ketten — *Mantuából* egy — *Comóbol* egy — *Cremonából* ketten — *Bresciából* is ketten.

Prágában jelentést tétetett vala *Katalin* Orosz Nagy Hertzegaszszonyak az *Oldenburgi* Hertzegnének Sept. 14-dikén — és a' *Weimári* Hertzegnének Orosz Nagy Hertzegaszszonyak szutáu valamelyik napon — oda leendő megérkezések felől. Gróf *Desfours* és *Ugarte* Cs. K. Camerarius és Kormányozószeréki Tanácsos Urak elküldettek, hogy a' határszélhez való megérkezésekkor ezen Fels. Fejedelem Aszszonyokat az ő Cs. K. F. ge' nevében tiszteljek és Prágába kísérjék, a' honnét ezek, néhány napi ott maradássok után *Béts* felé veszik útjokat.

Közönséges Botsúnat a' Cs. K. seregektől elszökött katonákra nézve: —

Ő Cs. Felsége a' Cs. K. armádáktól elszökött katonákra nézve közönséges botsúnatot méltóztatott különös tekintetkből engedni, a' melyhez képpes az itt következő feltetelek határozattak-meg: — 1) Ezen közönséges botsúnatnak ideje Oktober első napjától fogva hat hónapokra határozattik a' belső, és külső országokra nézve is. — 2) Ez a' közönséges botsúnat minden féle Cs. K. seregekre kiterjed. — 3) A' Cs. K. armádáktól elszökött minden katonák, a' kik ezen 6 hónapok alatt az elhagyott katona szolgálatra önként viszsza térnek, a' határon belől valamelyik tiszti karnál, Regementnél, vagy más akár mely tisztviselői karnál, künn pedig valamelyik

Cs. K. Követségnél vagy valamely künn találtatandó Cs. K. seregeknél magokat béjelentik, hiteknék megszégését megbányák, és megígérik, hogy ennekutána a Cs. K. Katonai szolgálatban megmaradnak, közönségesen és megmásolhatatlanul bizonyossá tétetnek a' felől, hogy semmi fenytést, semmi büntetést nem szenvednek, és jó bírek nevek tökéletesen helyreállítatik. Az idegenek és hazafiak között és azok között, a' kik most a' Cs. K. Státusokban avagy azokon kívül tartózkodnak, semmi különbség ne tétetessék, minnyájok leg kisebb ellemondás, kétségeskedés, vagy akadályoztatás nélkül fogadtassanak vissza, a' katonai szokott szolgálattalra v. tétetessenek fel, 's az ő bűnajok, melyet zászlóiknak elhagyása által tettek, örökre felejtessék - el. A' hazafiakra nézve még az ő vagyójoknak elvétetetésével való büntetés is engedtessek - el a' Strázsmesterektől fogva lefelé, sőt az ő már elvétette lévő vagyonyok is adattassék vissza nékik, ha az elszökött katona a' maga Regimentjéhez és tsapatjához, ezen közönséges botsátnak kihirdtetése után, önként vissza tér, és a' hadi szolgálattalra még alkalmasnak lenni találtatik. — 4) A' visszajövőknek, de katonai szolgálattalra már nem alkalmasoknak, az örökös tartományokban való szabad lakás megengedtetik. — 5) A' két megelőzött tikkelyekben meghatározatva lévő kegyelemből tsak azok rekesztetnek - ki, a' kik magokat az elszökésen kívül egyéb bűn által is bűnösökké tették. — 6) Éppen így kirekesztetnek abból azok a' személyek is, a' kik a' jelen való közönséges botsátnak kihirdtetése után szöknek - el: 's ezekre nézve a' hadi törvényekben a' szökésre nézve meghatározatva lévő minden büntetések meghatározott módon feuntartatnak. — 7) Hogy mind azok, a' kik ezen kegyelemből ki nem szorítottak, kötelességeikre 's a' letett hitnek való megfelelésre annál nagyobb bizodalommal vissza térjenek: erre

nézve egyszersmind minden Generálisoknak, Oberstereknek, és egyéb tiszteteknek ajánlatik, hogy erre a' vizszatérőknek engedtetett botsátna leg szorosabbban figyelmezzenek, 's azon legyenek nagy gondal, hogy ezen meghatározatott feltételeket mások is mindenek pontossággal teljesítsék. — 8) Haazonközben tsakugyan találtatának a' kegyelmet nyert szökevények között olyanok, a' kik kötelességeikről annyira elfelejtkezzenének, hogy a' Felsőges kegyelmességre nem ügyelven a' magok hitszegéségekben megmaradnának, és az 1813-dik esztendő - Mártziusának utolsó napjáig a' vissza térésre határozatott időt gyümöltsteleuül eltelni engednek, az ilyenekkel a' katona törvényeknek egész reménységek szerint kell bánni. Ehez képest minden tiszti karoknak leg szorosabb kötelességekké tétetik, hogy a' meghatározatott hat hónapok után eznek megtaláltatásokon és elfogattatásokon minden kezeikben lévő eszközökkel rajta legyenek, a' kiknek is ekkor a' hadi tikkelyekben meghatározatva lévő büntetések minden tekintet és kegyelem nélkül bétöltetnek, és ezek jövendőre is minden botsátnalól örökre kiszorítottatnak. —

Költ Bétsben, September' 3-dik napján, 1814-ben.

Hertzeg *Schwartzenberg* Károly, Feldmarschal és a' hadi Udvari Cancellária' Elölülője.

A' *Petersburgból* érkezett leg újabb tudósítások szerint *Sándor* Császár ő Felsőge Sept. 12-dik napján szándekszott *Béts* felé útnak indulni.

A' *Württembergi* Királyi Koronaörökös Princez *Stuttgardot* Sept. 8-dikán oda bagyta, útját *Béts* felé révén.

Erdély országi, nevezetesen *Kolovári* születésű igen érdemes hazánkfia *Titt. Judenhofér Mihály* úr, az Orvosi és Kéz-*orvosi* tudományoknak Doktora, a' ki né-

Hány esztendőök előtt való graduálítása után magát itt Bétsben az orvoslásnak mesterségében néhány esztendőktől fogva gyakorlotta, s különösen az 1809-dik esztendőben s úgy a most végződött háborúban is, mint két ispotályoknak Primárius Orvosok, dítséretessen megkülönböztette, most már vissza ment hazájába, hazájafainak szolgálattokra. Bétsben minden esmerősseinél kedves emlékezetet hagyott hátra.

Palatinus ó Császári Fő Hertzegsége ezen hónapnak 14-dikén útnak indult, *Bétsből Brunn* városán által *Krakau* felé, hogy az erre felé útnban lévő *Orosz Császár* ó Felségét a határnál, az ó Cs. K. Apostoli Felsége' nevében elfogadja és köszöntse.

Azon fő idegeneken kívül, kiknek *Bétsbe* lett megérkezéseket fellyebbb említettük, ma még a következőknek megérkezések esett tudtunkra: — *Orosz Császár* Státusminister *Báró Stein* úr 14-dikben megérkezett ide a Congressusra — az *Anglus Státus Secretárius* és külső dolgokra ügyelő *Minister Lord Castlereagh* felesége is megérkezett tegnap, és a férje szállására tért-bé, melly a *Péter* piatzán van.

Magyar Ország.

Gróf Muzláth József Úr ó Excellenciáját *Budán* a Királyi Camara' eddig volt *Vice-Elölülőjét* azon Camarának *Elölülőjévé*, *Gróf Nádasdi Mihály* Úr ó Nagyságát pedig a Fels. Udvari Magyar Cancelláriánál eddig volt *Udvari Consiliáriust* és *Referendáriust*, ugyan azon Királyi Camarának *Vice-Elölülőjévé* méltóztatott kinevezni Fels. Uruuk.

Elegyes Dolgok.

September 3-dikán így írtak *Brétsz-szelből*: —

„*Hertzeg Wellington*, mikor *Páris* felé itt általútagzott, semmit el nem mulatott elintézni, a mit a *Belgium*' oltalmaztatására megkívántató jó Systemához tartozni gondolt, a melly végre olly egygyezések tételtek, hogy tartományainkban számos seregek tartassanak lábön. —

„A *Tournay* és *Courtray* városaik között lévő lögeren kívül, még *Mos* és *Valenciennes* között is állittatik fel egy, *Quierran* mellett. —

„Az egy időtől fogva tsapatonként ide megérkezett és még megérkezendő *Hannoveránus* seregek, előre valóképpen, *Gent*, *Ostende*, *Nieport*, *Yperu*, *Contray*, *Tournay* és *Mons* városikkban szállanak meg. Ezeket várják *Löwenbe* is. —

„Az *Ordánai Örökös Princz* a tartományoknak szorgalmatos bejárásában s az azokban találtató seregeknek mustralásokban foglalatoskodik. —

„Az *Anglus* seregek várainkat őrizettel megrakván, még tovább is hadi lábön fognak maradni. A Hollandus seregek a *Moosa* és *Sambre* vizeknek partyaira szállanak meg egy jó darabnyira. A *Belga* seregek pedig, mellyekhez ágyúk is adattattak, a határszéleket foglalják el.“

Róma: — A *IX-dik Lajos* *Frantzia* Király' inaeps napja, a neki mint *Szentnek* tiszteletére épített templomban, a múlt Aug. 25-dikén, húsz esztendőig való félbe maradása után ismét megmepel-tetett. A misével való áldozást *Papa* ó *Szentsége* maga vitte véghez. Jelen voltak a *Spanyol Király*' apja *IV-dik Károly*, ennek leánya a *Hetruriai* volt *Királyné*.

Sept. 14-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 234 forintot Váltó-tzedulában.